

Memòria de gestió de
les reserves naturals des
Vedrà, es Vedranell i els
illots de Ponent.

2013

Foto: José V. Ripoll Becerril

Sumari

1. Autoritat de gestió, Junta Rectora, Equip de Gestió de les Reserves Naturals	3
2. Pressupost 2012	9
3. Actuacions	12
3.1. Àrea de gestió per a la conservació	
13	
3.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic	
16	
3.3. Àrea d'ús públic	19
3.4. Àrea d'investigació i seguiment	31
3.5. Àrea de participació	
39	
3.6. Àrea de manteniment	
41	
3.7. Àrea de vigilància	43
3.8. Àrea d'administració	
46	
3.9. Àrea de planificació	
49	

1. Autoritat de gestió, Junta Rectora i Equip de Gestió de les Reserves Naturals

Foto: Maite Louzao

Autoritat de gestió 2013

President/a: Conseller/a de Medi Ambient

Gabriel Company Bauzà

Vicepresident/a: Director/a general de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic

Neus Lliteras Reche

Representant de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

José Maria Vicente Martorell (Director d'Espais de Natura Balear)

Representant del Consell Insular d'Eivissa

Josefa Costa Ramón (Consellera de Mobilitat, Interior i Medi Ambient)

Representant de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

Juan Francisco Ribas Martí (Regidor de Medi Ambient i Agricultura)

Junta Rectora 2013

President

Gabriel Company Bauzà, Conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

President delegat

Vacant

Vicepresidenta

Neus Lliteras Reche, directora general de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic

Representant de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

Titular: José Maria Vicente Martorell, director d'Espais de Natura Balear

Suplent: Mª Carmen de Roque Company, Cap de servei de Projectes d'Espais de Natura Balear

Representant de la Conselleria de Turisme i Esport

Titular: Jaime Martínez Llabrés, director general de Turisme

Suplent: Bernadí Seguí Coll, cap de servei Tècnic

Representant de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Titular: Onofre Ferrer Riera, director general d'Ordenació, Innovació i Formació del Professorat

Suplent: Catalina Vidal Llabrés, cap del departament d'Atenció a la Diversitat, Formació Permanent del Professorat i Aprenentatge Permanent

Representant de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

Titular: Teresa Palmer Tous, directora general d'Economia i Estadístiques

Suplent: Margarita Albertí Garau, cap del servei de Programació Econòmica

Representant de la Conselleria de Treball i Formació

Titular: Joana Mª Camps Bosch, directora general de Treball i Salut Laboral

Suplent: Pilar del Castillo Porcel, cap del departament de Relacions Laborals

Representant del Consell Insular d'Eivissa I

Titular: Josefa Costa Ramón, Consellera de Mobilitat, Interior i Medi Ambient

Suplent: Jaume Estarellas Fernández, tècnic de Biodiversitat

Representant del Consell Insular d'Eivissa II

Titular: Mariano Juan Guasch, Vicepresident del Consell Insular d'Eivissa

Suplent: Elba Montes Vadillo, tècnica de Biodiversitat

Representant de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

Titular: Juan Francisco Ribas Marfí, regidor de Medi Ambient i Agricultura

Suplent: Marilina Ribas Cardona, regidora d'Economia, Hisenda i Festes

Representant dels propietaris de finques < 100 ha

Titular: Vicent Ribas Tur

Representant de les Associacions de Veïns

Titular: José Marí Cardona, Associació Veïns des Cubells (Sant Josep)

Representant dels propietaris de finques amb conveni amb la CMA

Titular: Enric Planells

Representant de la Unió de Cooperatives Agràries

Sense nomenament

Representant de la Societat Federada de Caçadors

Titular: Antonio Roig Tur, Societat de caçadors de Sant Josep

Suplent: José Tur Ribas

Representant de la Federació Balear de Caça

Titular: Antonio Mateo Galván

Representant de les Cofraries de Pescadors

Titular: José Antonio Castelló Ribas

Representant dels sindicats majoritaris

Sense nomenament

Representant de la Federació Balear d'Activitats Subaquàtiques

Titular: Xavier Mas Ferrà

Representant de la Universitat de les Illes Balears

Titular: Gabriel Moyà Niell

Suplent: Antonio Martínez Taberner

Representant associacions conservació de la naturalesa (utilitat pública)

Titular: Joan Carles Palerm, president del Grup d'Estudis de la Naturalesa

Suplent: Neus Prats Tur

Representant d'Agents turístics

Titular: Juan José Riera Ramón, president de la Federació Empresarial Hotelera d'Eivissa i Formentera

Suplent: Roberto Hortensius Portas, Vicepresident de la Federació Empresarial Hotelera d'Eivissa i Formentera

Representant de l'Administració Central

Titular: Enric Massutí Sureda, director Institut Espanyol d'Oceanografia

Suplent: Margarita Monjo Mir, secretaria general de la Direcció Insular

Expert en temes de conservació de la naturalesa I

Titular: Raül Luna Escarda, tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia

Expert en temes de conservació de la naturalesa II

Titular: Diego Ponce Costa, tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Antoni de Portmany

Expert en temes de Patrimoni Cultural

Titular: José M. López Garí, arqueòleg

Suplent: Lina Sansano Costa, Regidora de cultura de l'Ajuntament d'Eivissa

Secretari

Equip de gestió

Directora

Mariana Viñas Torres (des de novembre de 2013).

Cal assenyalar que aquesta plaça ha estat sense cobrir pràcticament durant un any i s'ha perdut en exclusivitat, actualment està compartida amb la direcció del parc natural de ses Salines amb tot el que aquest fet implica.

Tècnica superior

Virgínia Picorelli Sastre

Educadores ambientals

Marta Tur Riera

Catalina Torres Costa

Informadora

Helena Ribas Marí

Vigilant Marí

José Vicente Ripoll Becerril

Brigada de manteniment

Capatàs: Pere Moreno Taltavull,

Isard Polo Sánchez

En juny de 2013 tot el personal adscrit a les Reserves, excepte la plaça de director/a, passà a integrar-se en la plantilla d'IBANAT com a conseqüència de l'extinció d'Espais de Natura Balear.

Estat de despeses 2013

ACTUACIÓ	Pressupost executat
Àrea de gestió per la conservació	
Programa de control de fauna introduïda	0
Subtotal	0
Àrea desenvolupament socioeconòmic	
Programa gestió recollida espart	0
Programa gestió pesca submarina	0
Subtotal	0
Àrea d'Ús Públic	
Programa interpretatiu i educatiu	0
Programa d'activitats públic general	5.037,62 €
Programa difusió ambiental	0
Programa Senyalització	667,24 €
Programa comunicació	0
Subtotal	5.704,86 €
Àrea d'Investigació i seguiment	
Programa seguiment biodiversitat	0
Programa seguiment gavines	0
Programa foment investigació	0
Subtotal	0
Àrea de participació	
Programa Convocatòria Junta Rectora	0
Programa Convocatòria Aut. Gestió	0
Subtotal	0
Àrea de Manteniment	
<u>Vehicles:</u>	
Combustible	2.194,62 €
Assegurances	471,05 €
Reparacions	1.276,88 €
Altres	256,02 €
<u>Embarcació:</u>	
Combustible	6.912,62 €
Assegurança	100,99 €
Reparacions	1.635,54 €

Altres	110,42 €
Programa Neteja Illots	0
Subtotal	12.958,14 €
Àrea de Vigilància	
Programa de Vigilància	0
Programa Coordinació altres cossos	0
Subtotal	0
Àrea d'Administració	
Material fungible	194,06 €
Subtotal	194,06 €
Àrea d'Avaluació	
Programa d'avaluació d'activitats	0
Subtotal	0
TOTAL	18.857,06 €

Taula 1. Despeses, per àrees de gestió, realitzades en 2013.

El gruix de les despeses de 2013 es corresponen amb l'àrea de logística, concretament en les despeses de manteniment i ús de vehicles. La inversió feta en àrea d'ús públic es correspon principalment en les activitats d'agenda.

A més de les tarifes, aprovades en 2012, d'aplicació a les activitats per públic general, en gener de 2013 entraren en vigor noves taxes per a l'expedició d'autoritzacions anuals per a la pràctica de les pesca submarina en espais marins protegits (aprovades per Llei 15/2012 de pressupostos generals de la CAIB al BOIB núm. 195 de 29 de desembre de 2012). Per tant, en 2013 s'han generat ingressos derivats del cobrament de dos tipus d'activitats a l'àmbit de les Reserves Naturals:

Activitat	Ingressos
Activitats públic general	7.217 €
Taxa Pesca submarina	3.300 €
TOTAL INGRESSAT	10.517 €

Taula 2. Ingressos realitzats en 2013.

3.1. Àrea de gestió per a la conservació

Foto: Víctor Colomar.

L'àrea de gestió per la conservació contempla aquelles actuacions que tenen per objecte garantir la conservació de la biodiversitat a l'àmbit de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent.

3.1.1. Programa de control de fauna introduïda.

La presència de diverses espècies de fauna al·lòctona a alguns dels illots de les Reserves esdevé, ara per ara, una de les principals amenaces per a la riquesa faunística i florística de les Reserves. Especialment greu és la presència de ramats de cabres assilvestrades a l'illot des Vedrà on la vegetació, amb un nombre important d'endemismes i espècies d'interès, està molt afectada.

Campanya de control de rates.

Després de les revisions realitzades en 2012, on es detectà que a Illa des Bosc no havia hagut consum de verí per rates, en 2013 s'enretiraren les trampes control que quedaven a l'illot.

Campanya de control de conills.

Es segueix amb les tasques de control de la població de conills a l'illa de s'Espartar, coordinades des del COFIB (Consorci per la recuperació de la Fauna de les Illes Balears). En 2013 es va emprar fonamentalment el sistema de captura amb llaços instal·lats a les sortides de llodrigueres o punts més sensibles.

Cal assenyalar que davant la captura accidental d'un virot, es varen desactivar els llaços com a mesura preventiva fins que passà el període reproductiu d'aquesta espècie.

A llarg de 2013 es realitzaren 11 jornades de treball amb un total de **91 captures de conills**. Els responsables de la campanya indiquen que les densitats de conills han baixat considerablement però la dificultat del terreny i l'alta capacitat d'adaptació d'aquesta espècie a les tasques de control fan molt difícil la seva erradicació completa.

Seguiment de les poblacions de cabres des Vedrà.

Sempre que es fan sortides amb embarcació es comptabilitzen les cabres que es veuen a l'illa des Vedrà. A més de forma periòdica es desembarca a l'illot per tal de fer un recompte més acurat. En aquest cas, al darrer cens, fet en desembre de 2013, pels Agents de Medi

Ambient i personal del COFIB, es comptabilitzaren **49 individus**, dels quals 14 eren boccs.

Seguiment de la presència d'ofidis a l'illot de s'Espartar.

En el desenvolupament d'una de les jornades de control de conills a l'illot de s'Espartar es va trobar una muda de serp d'aproximadament 1 m de llargària, la qual cosa suposa la primera notícia de presència d'ofidis a un illot de les Pitiüses.

Foto: Víctor Colomar.

Aquest fet, de per sí molt preocupant, s'agreuja per tractar-se de s'Espartar: un dels illots més importants des del punt de vista faunístic de tots els que conformen l'espai natural protegit. A s'Espartar viu una subespècie de sargantana endèmica (*Podarcis pityusensis kameriana*) i és especialment rellevant la comunitat d'aus marines, entre la que destaquen el paio (*Hydrobates pelagicus*), amb una de les colònies més importants de la Mediterrània occidental, la baldritja (*Calonectris diomedea*) i el virot (*Puffinus mauretanicus*).

S'han realitzat diferents batudes de control a l'illot per tal de detectar la presència de serp/s i fins hores d'ara no s'ha trobat cap rastre.

3.2. Àrea de desenvolupament socioeconòmic.

Aquesta àrea inclou les gestions relacionades amb els diferents usos i activitats que es duen a terme a l'espai natural protegit.

3.2.1. Programa de gestió de recollida d'espart.

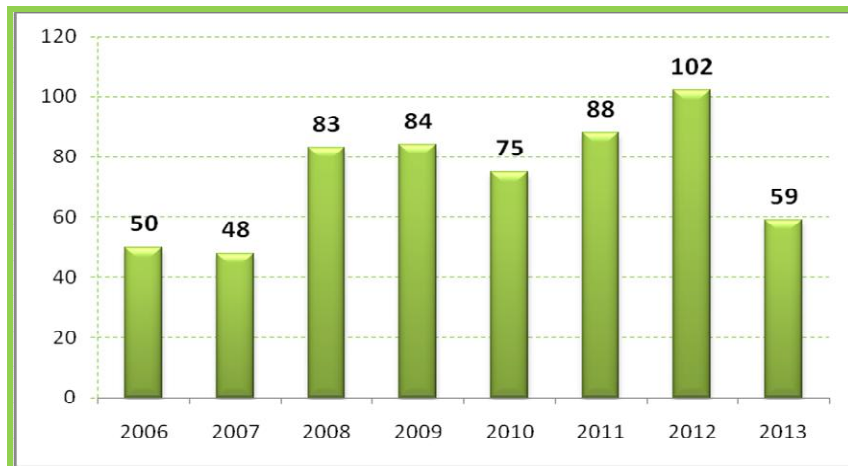
La recollida de l'espart és una activitat autoritzable en l'àmbit de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent, tal i com es regula a l'article 34.4 del PORN.

A més d'emetre les corresponents autoritzacions per a la pràctica d'aquesta activitat, l'equip de gestió de les reserves participa en la seva difusió amb els tallers que organitza per a públic general.

3.2.2. Programa de gestió de pesca submarina.

El protocol que regula la pesca submarina en aigües de les Reserves Naturals, determina que les persones autoritzades en aquesta pràctica estan obligades a lliurar un full de captures amb informació de les seves jornades de pesca a la zona. En base a les dades presentades pels pescadors submarins se n'extreu informació referent al perfil de les captures.

En 2013 hi ha hagut una important davallada en el nombre de persones autoritzades per a aquesta pràctica, amb 73 sol·licituds de les quals **59** es materialitzaren en **autoritzacions**; aquesta xifra suposa pràcticament la meitat de les persones que s'autoritzaren en 2012. Tot apunta a que aquest fet se'n deriva de l'entrada en vigor d'una nova taxa, aprovada a la Llei 15/2012 de pressupostos generals de la CAIB (BOIB núm. 195 de 29 de desembre de 2012), per l'expedició d'autoritzacions anuals per a la pesca submarina a les reserves marines i als espais naturals protegits.

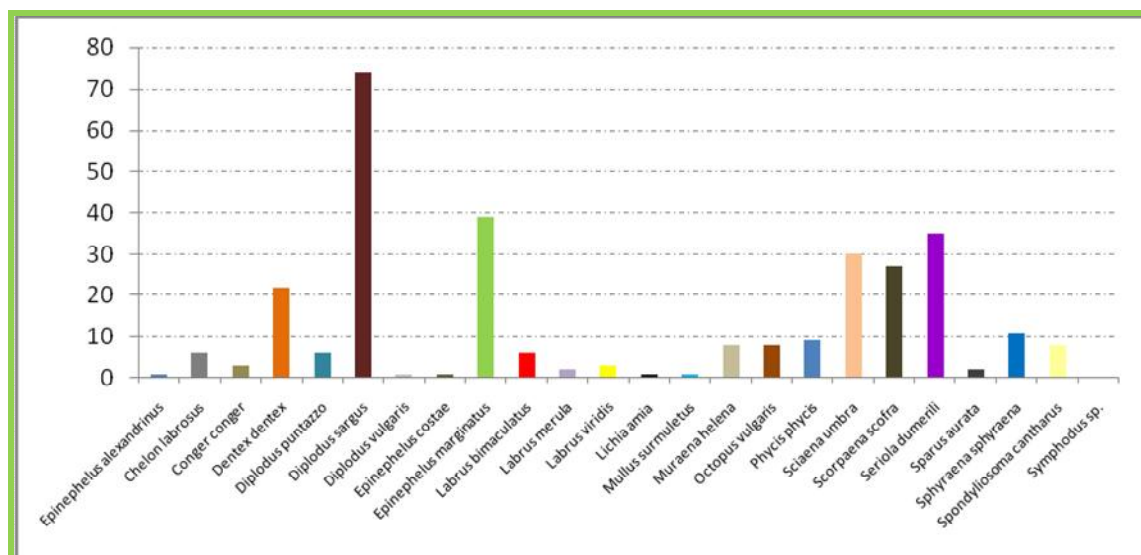

Gràfic 1. Evolució en el temps de les persones autoritzades per practicar la pesca submarina en aigües de les Reserves Naturals.

Aquesta nova taxa de pesca submarina fou, per 2013, de 50 euros anuals per persona. Des de les Reserves s'ingressaren un total de **3.300 €** en taxes per a la pràctica d'aquesta activitat.

De les 59 persones autoritzades, en lliuraren el full de captures 42; és a dir, un 71,2 %. Els principals resultats de l'anàlisi d'aquests fulls de captures foren:

- 11 dels pescadors autoritzats no van realitzar cap sortida a la zona protegida durant aquest any.
- La mitja de jornades de pesca anuals fou de 3,8 dies per pescador.
- Les captures declarades, un total de 305, foren molt inferiors a l'any anterior, i es corresponen amb l'extracció d'uns 675 kg de Peix.
- Les principals espècies objecte de les captures, per ordre quantitatiu foren: el sarg (*Diplodus sargus*), l'anfós (*Ephinepelus marginatus*) i la serviola (*Seriola dumerili*) i. Un any més i amb molt avantatge davant la resta, el sarg es consolida com la principal espècie objecte de captures de pesca submarina en aigües de les Reserves.

Gràfic 2. Captures declarades pels pescadors submarins autoritzats en 2013.

Destacar que s'ha contrastat la informació presentada pels pescadors submarins amb els registres de les jornades de vigilància i s'ha pogut veure que almenys un **28,6 % dels declarants ha falsejat els resultats.**

3.3. Àrea d'ús públic.

Foto: Virgínia Picorelli.

S'inclouen en aquest apartat totes les actuacions dirigides a garantir un ús públic de qualitat compatible amb la conservació de l'espai protegit així com a la difusió dels valors de les Reserves entre el públic general.

3.3.1. Programa d'Interpretació i educació ambiental.

Interpretació Ambiental.

L'oferta educativa de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent ofereix dues sortides interpretatives i, com a novetat des del curs 2013-2014, dos xerrades a l'aula.

Alumnes de 4t de primària a ses Païsses de cala d'Hort. Foto: Lina Torres.

Itineraris:

- *Història i llegenda des Vedrà*, dirigida als alumnes de 4t de primària i que es duu a terme a la finca pública de ses Païsses de cala d'Hort.
- *Viu una illa, reserva't un espai!*, adreçada als alumnes de batxillerat i cicles formatius, que té lloc a l'illa de sa Conillera.

Xerrades / activitat a l'aula:

- *Els usos tradicionals als illots*, audiovisual sobre els diferents usos i activitats que s'han dut a terme a l'àmbit dels illots i el seu entorn marí protegit.
- *Un cabussó al fons de les reserves*, amb un quadern de camp virtual es van coneixent alguns dels principals organismes marins dels fons de les Reserves. Aquesta xerrada va seguida d'un taller per a fer peixos amb pinces d'estendre la roba.

Cadascuna d'aquestes activitats és atesa per una educadora ambiental que realitza també una activitat prèvia a l'aula en el cas dels itineraris.

A més de les activitats que formalment s'ofereixen, es varen fer dos tallers de fòssils a l'aula per ser demanats per un centre educatiu després d'haver vist aquesta activitat entre l'agenda pel públic general.

En febrer de 2013 es reberen els quaderns de camp dels espais naturals protegits que començaran a repartir-se en 2014.

ACTIVITAT EDUCATIVA	SORTIDES	ALUMNES
Història i Llegenda des Vedrà	15	341
Viu una illa, reserva't un espai!	1	30
Un cabussó al fons de les reserves	1	15
Taller de fòssils	2	61
TOTAL	19	447

Taula 3. Activitats educatives 2013.

Especialment preocupant resulta la davallada en el nombre de visites a sa Conillera (itinerari "Viu una illa reserva't un espai!") conseqüència de les despeses corresponents al lloguer de l'embarcació.

Al gràfic següent es pot veure com després de la davallada de 2012, el nombre d'escolars participants en el programa educatiu de les Reserves ha fet una pujada important.

Gràfic 3. Evolució en el temps dels escolars que han participat en el programa d'interpretació de les Reserves.

Setmana del Mar.

Entre la darrera setmana del mes de gener i la darrera de març va tenir lloc la XVI edició de la Setmana del Mar, amb un total de **9 sortides** a l'illa de sa Conillera i la participació de **206 alumnes**.

Com ja és habitual alguns dels membres de l'equip de gestió de les Reserves, en aquest cas la tècnica i una de les educadores ambientals, formaren part en el mes de gener del Jurat de selecció dels treballs presentats.

Foto: Joan Sans.

Visites guiades públic general.

A més de les activitats organitzades per les Reserves pel públic general, enguany es varen atendre dos grups de públic general amb un total de 47 que demanaren una visita guiada a sa Conillera.

3.3.2. Programa d'Activitats per Públic general.

En 2013 es varen oferir un total de **22 activitats** dirigides al públic general entre les que es varen fer tallers, conferències i visites guiades. Del total d'activitats de la nostra oferta se n'anul·laren tres per diferents motius: una visita guiada per mal estat de la mar i dos tallers infantils per poques inscripcions.

Sense tenir en compte les despeses (lloguer embarcacions i pagaments a ponents) en 2013 s'ingressaren **7.217 €** en activitats organitzades per les Reserves Naturals.

El nombre total de participants en les agendes de 2013 fou de **699 persones** i unes 200 quedaren en llista d'espera. Les activitats realitzades foren:

- Amb els ulls al cel: taller d'introducció a l'astronomia a càrrec de l'Agrupació Astronòmica d'Eivissa. En primer lloc es va mostrar i explicar el funcionament del telescopi d'última generació de cala d'Hort (TCH) que es troba a l'observatori de la finca pública. Després es varen fer observacions amb telescopi i explicacions dels estels i constel·lacions que es varen poder veure. L'activitat va agradar molt als assistents i molta gent quedà en llista d'espera.

Foto: Agrupació Astronòmica d'Eivissa.

- Feim fòssils: taller dirigit als més petits on es començà amb una projecció explicativa sobre la formació dels fòssils i algunes imatges dels més coneguts. Després es varen fer fòssils amb plastilina i guix.
- Els illots des de la Mar: sortida amb embarcació entorn els illots de les Reserves per a donar a conèixer els valors de l'espai natural i el perquè de la seva protecció. Aquesta activitat té molt bona acollida i es va fer en quatre ocasions en 2013.
- Aromes del nostre camp: taller en el què es realitzà una crema de mans i un alcohol aromàtic a partir de productes del nostre camp.

Els assistents s'emportaren mostres fetes per ells mateixos a més d'un quadernet amb informació sobre les principals plantes emprades i les seves aplicacions. En 2013 es va fer en dues ocasions.

Fotos: Lina Torres.

- Treballam l'espart: taller dividit entre una visita a s'Espartar per a observar i conèixer la planta i una classe pràctica a càrrec d'un mestre artesà. En 2013 s'ha fet el taller en dues ocasions.
- La vida a sa Conillera: visita temàtica a sa Conillera per explicar com era la vida dels farers que treballaven a l'illot i les seves vivències. En aquesta sortida es va comptar amb la presència del cap d'Autoritat Portuària, Joaquín Jiménez, qui va fer explicacions sobre el funcionament dels fars i va facilitar que es pogués visitar l'interior del far de l'illa i pujar fins a la llanterna.
- Travessant els oceans: xerrada a càrrec de Maite Louzao (Centro Oceanográfico de Xixón) sobre les metodologies per estudiar les aus marines migrants. La ponent explicà també els treballs que duu a terme amb un equip d'experts amb el virot a les illes de Conillera i es Bosc.
- Passes sota la lluna plena: recorregut nocturn pel litoral de platges de Comte per anar gaudint del paisatge dels illots sota la lluna plena a la vegada que se n'expliquen els principals valors. Aquesta és una de les activitats que es van repetint periòdicament i sol tenir bona acceptació pel públic.
- Descobreix sa Conillera: itinerari guiat pel camí del far de sa Conillera on es donen a conèixer els valors naturals i patrimonials de l'illot així com els principals trets de tot l'espai natural protegit. Segueix sent una de les activitats amb més èxit entre el públic general, omplint-se en les dues vegades que es va oferir.

Foto: Lina Torres.

- Flora i fauna Conillera: introducció a la biodiversitat amb una passejada amb els peus a l'aigua de descoberta de la fauna i flora marina del litoral de sa Conillera. Donat que la mar estava plena de borns la gent no es va poder banyar, per la qual cosa es va decidir completar l'activitat amb una caminada fins el far.

Foto: Virginia Picorelli

- Mirades submarines. Lliurament dels premis del concurs *Objectiu: el fons marí* i projecció de les imatges presentades amb una selecció de les millors d'aquesta edició i d'anys anteriors. En aquesta ocasió, l'acte va tenir lloc al Club Diario de Ibiza.
- Feim panallets: taller per aprendre a fer panallets coincidint amb la festivitat de Tot Sants.

Foto: Arxiu RRNN Vedrà.

Per a cadascuna de les activitats es fa un cartell que es difon per correu electrònic, a través de la pàgina web de Balears Natura i pel facebook.

Destacar que els mitjans de comunicació cobreixen moltes d'aquestes activitats amb entrevistes a la ràdio i notícies en televisió i premsa escrita.

Una de les educadores ambientals i el mestre artesà d'espart entrevistats per IB3. Foto: J. Newton.

ACTIVITAT	DATA	LLOC REALITZACIÓ	PARTICIPANTS
Amb els ulls al cel	9/02/13	Ses Païsses de cala d'Hort	30
Feim fòssils	23/02/13	Punta des Molí	24
Els illots des de la Mar	3/03/13	Àmbit marí	89
Aromes del nostre camp	23/03/13	Ses Païsses de cala d'Hort	23
Treballam l'espart	13/04/13	S'Espartar i Far de ses Coves Blanques	19
La vida a sa Conillera	4/05/13	Sa Conillera	31
Passes sota la lluna plena	24/05/13	Litoral platges de Comte	35
Travessant els oceans	4/06/13	Club Diario de Ibiza	19
Descobreix sa Conillera	15/06/13	Sa Conillera	29
Descobreix sa Conillera	13/07/13	Sa Conillera	30
Els illots des de la Mar	27/07/13	Àmbit marí	100
Els illots des de la Mar	17/08/13	Àmbit marí	89
Passes sota la lluna plena	23/08/13	Litoral platges de Comte	27
Flora i fauna a sa Conillera	7/09/13	Sa Conillera	27
Taller espart	21/09/13	S'Espartar i Molí den Simó	11
Mirades submarines	17/10/13	Club Diario de Ibiza	17
Els illots des de la Mar	19/10/13	Àmbit marí	61
Feim panellets	2/11/13	Ses Païsses de cala d'Hort	19
Aromes del nostre camp	16/11/13	Ses Païsses de cala d'Hort	19

Taula 4. Activitats d'Agenda 2013.

3.3.3. Programa de difusió ambiental.

L'informadora adscrita als Espais Naturals de Pitiüses s'encarrega de distribuir el material divulgatiu i donar difusió diversa sobre les Reserves mitjançant diverses vies:

- Repartiment d'informació als usuaris de la zona tant en les jornades de navegació en l'àmbit marí com en centres de busseig, pantalans del club nàutic, empreses turístiques, cofraries de pesca, etc.
- Distribució de tríptics i material divers en punts d'interès com ara Ajuntaments, centres joves, oficines d'informació turística, consells insulars, etc.
- Atenció al públic en oficines i telefònicament així com difusió de les activitats o altra informació de l'espai protegit via correu electrònic.

En 2013 es repartiren un total de 3600 tríptics d'informació general de les Reserves.

3.3.4. Programa Concurs fotografia submarina.

En 2013 va tenir lloc el 5è concurs de fotografia submarina per aficionats dirigits a tots els usuaris de les Reserves, en el qual només participaren 4 fotògrafs i es presentaren un total de 46 fotografies. Aquesta xifra ha anat disminuint any rera any per la qual cosa per 2015 es modificarà la tipologia del concurs.

S'establiren les tres categories tradicionals (ambient, fauna i macro) a més de l'específica de l'any que en aquest cas fou "vermell".

El jurat d'aquesta edició fou:

- Manu San Félix, com a fotògraf submarí de reconegut prestigi.
- Vicent Guasch, fotògraf de natura.
- Jeff Richardson, representant de la xarxa de centres de busseig.
- Diego Ponce, llicenciat en Ciències del mar.

- Virgínia Picorelli, tècnica de les Reserves Naturals.

El guanyador absolut de totes les categories fou Xavier Mas Ferrà. Es va decidir donar un accèssit a José Oliver Martínez per ser, per segon any consecutiu, el participant amb millor puntuació després del guanyador.

Els premis, de caràcter simbòlic, foren un llot de llibres de temàtica marina així com una invitació per dos persones per a gaudir d'una sortida marítima entorn els illots.

Guanyadora fauna. Autor: Xavi Mas.

3.3.5. Programa de comunicació.

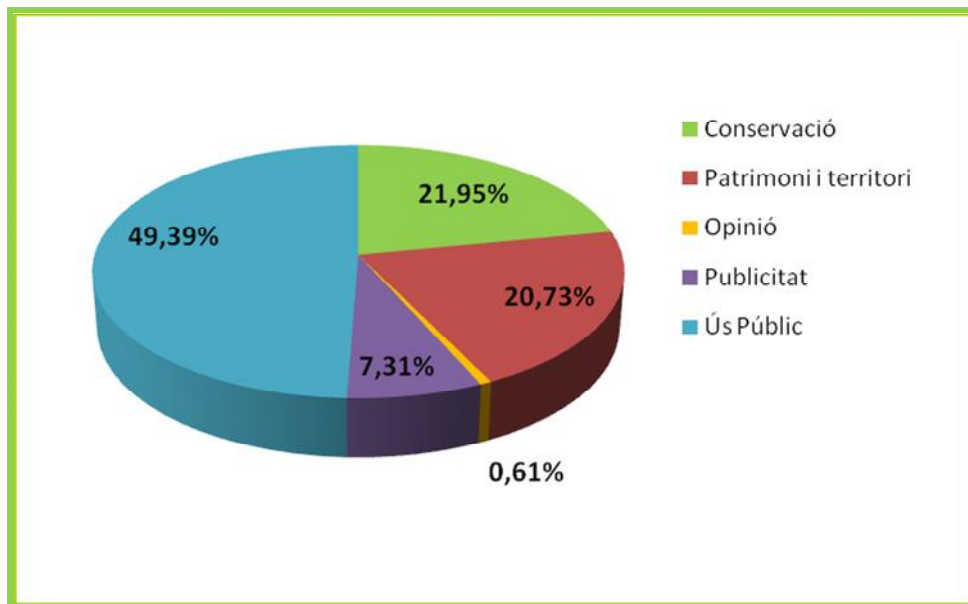
Diàriament es realitza un recull de les notícies de premsa relacionades amb les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent. Al llarg del 2013, es produí una important pujada registrant-se 164 notícies relacionades amb l'espai natural protegit, aquesta xifra dobla la de l'any anterior.

El percentatge de notícies per rotatiu fou:

- 49,39 % *Diario de Ibiza*.
- 23,78 % *Útima Hora Ibiza y Formentera*.
- 14,02 % *Es nou diari*.
- 7,32 % *Prensa Pitiusa*.
- 5,49 % restant es correspon amb les notícies aparegudes a altres diaris (*Diario de Mallorca, Diari de Balears, De todo en Ibiza i El Mundo Ibiza y Formentera*).

Del total de notícies aparegudes en premsa es fa una classificació temàtica en cinc àrees: ús públic, conservació, patrimoni i territori, opinió i varis.

Gràfic 4. Classificació de la tipologia de les notícies de premsa de 2013.

A més de les notícies aparegudes en premsa, s'han fet entrevistes a la ràdio i filmacions per a la televisió.

També cal destacar la publicació de dos llibres divulgatius, de temàtica ben diversa, on surten fotografies realitzades a les Reserves.

3.4. Àrea d'investigació i seguiment.

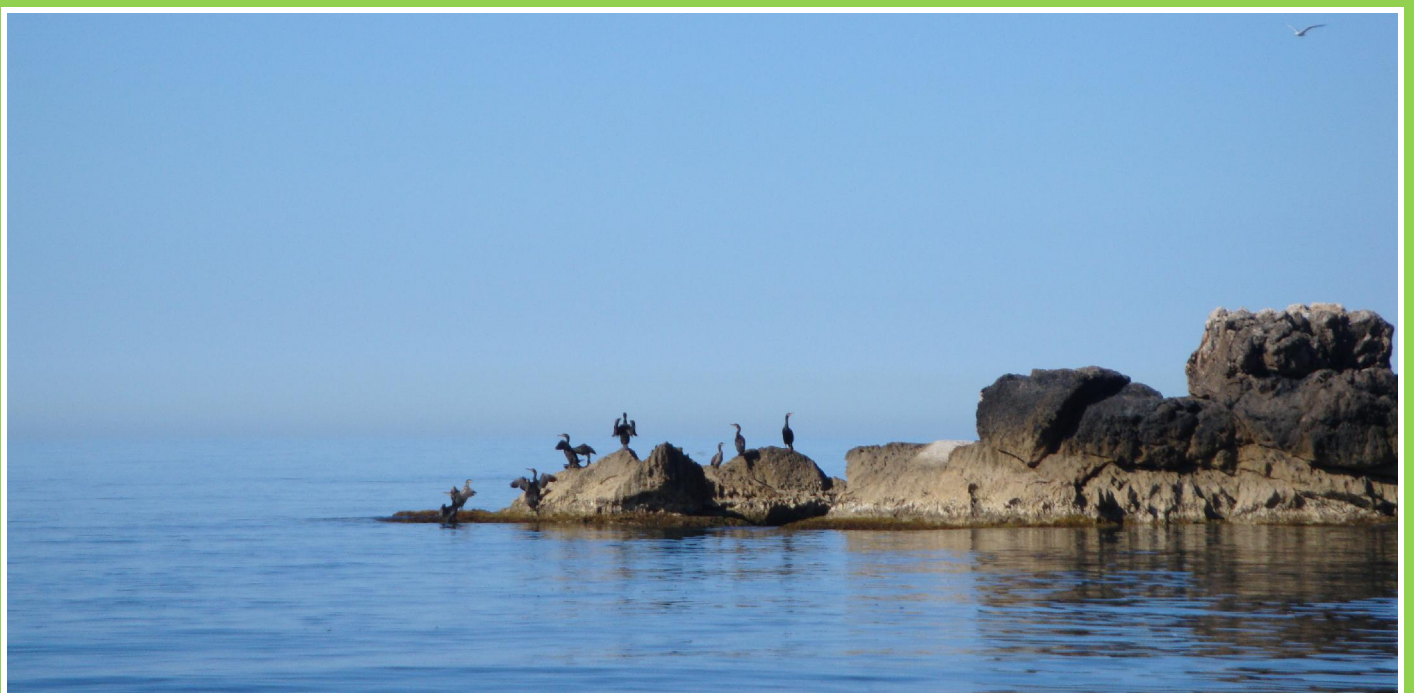

Foto: .José Ripoll.

Aquest apartat es correspon amb un dels principals objectius de les Reserves, que tal i com determina el PORN, és el foment de les tasques científiques i d'investigació per aprofundir en el coneixement dels valors ambientals, patrimonials i paisatgístics de l'espai natural protegit.

3.4.1. Programa de Seguiment de Biodiversitat.

Aquest programa no s'ha pogut dur a terme en 2013 per no tenir naturalista.

3.4.2. Programa de Seguiment de Gavines.

En el mes de maig es va dur a terme, amb la coordinació del personal adscrit als espais naturals, personal de SEO i el cos d'Agents de Medi Ambient de Pitiüses, el cens de gavines de bec vermell (*Larus audouinii*) de la zona dels illots de Ponent. Per segon any consecutiu les gavines han niat a l'illa de sa Conillera distribuïdes en 4 nuclis diferents amb un total de **263 parelles**. El resultat suposa un augment del 14 % respecte l'any 2012.

Curiosa posta amb cinc ous. Foto: Virginia Picorelli.

3.4.3. Projectes d'investigació amb finançament extern.

Títol del projecte: Estudi dendrocronològic i tasques de protecció de les restes del vaixell romà del Grum de Sal

IP: Dr. Marcus H. Hermanns.

Organisme/ Centre investigador: Institut Arqueològic Alemany.

Campanya de prospecció arqueològica que es va dur a terme a les restes del vaixell romà de la badia de Conillera (Grum de Sal) amb l'objecte d'obtenir la data aproximada de les fustes del vaixell així com intentar determinar-ne la procedència.

Les feines es varen dur a terme durant 14 dies en el mes d'octubre i consistiren en la determinació del grau d'afectació per *Teredo navalis*, el mostreig de la fusta i la protecció de les restes amb geo-textil i sacs d'arena.

Fotos: Marcus H. Hermanns.

A falta de l'informe definitiu de l'estudi, es poden avançar alguns resultats interessants:

- El peci és molt més gran del que s'havia documentat a la campanya anterior (1991).
- A la part superior hi ha afecció de *Teredo navalis* però la part inferior de les fustes està ben conservada.
- La fusta emprada era de pi però encara no es sap la seva datació.

Títol del projecte: Genètica i ecologia del canvi evolutiu en lacèrtids del Mediterrani.

IP: Dr. Valentín Pérez-Mellado.

Organisme/ Centre investigador: Universitat de Salamanca.

En el marc d'aquest projecte i amb finançament del Ministeri d'Economia i Competitivitat, un equip d'herpetòlegs visità en el mes de juny els illots de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent. L'objectiu principal del projecte és estudiar els canvis evolutius de les poblacions a curt, mig i llarg termini.

En la campanya s'agafaren dades diverses (edat, pes, longitud cap-cos, nombre porus femorals, etc) d'individus de cadascun dels illots. També es feren registres focals (observacions contínues d'individus) de 20 minuts i recollida de femtes per a fer estudis dietètics.

No es disposa encara dels resultats del treball.

Fotos: Virgínia Picorelli i Helena Ribas

Títol del projecte: caracterització de les poblacions de *Paracentrotus lividus*, *Arbacia lixula* i *Spharechinus granularis* a la zona de ponent d'Eivissa, estudiant la demografia i estat fisiològic

IP: Eli Langley, Toni Box, Toni Sureda i Silvia Tejada.

Organisme/ Centre investigador: Universitat de les Illes Balears, Laboratori Experimental i Unitat de Recerca de l'Hospital Son Llàtzer i Centre de Recuperació d'Espècies Marines-Aquàrium.

L'objectiu de l'estudi és caracteritzar les poblacions de tres espècies de bogamarins (*Paracentrotus lividus*, *Arbacia lixula* i *Spharechinus granularis*) per a estudiar la seva demografia i estat fisiològic.

Aquest treball es va dur a terme en els mesos d'estiu a la costa de Ponent de l'illa d'Eivissa i a l'àmbit dels illots de les Reserves es localitzaren la majoria de les estacions. A cadascuna de les estacions es feren 8 transectes de 20 m lineals i 1 m d'ample, a fondàries màximes de 5 m. Als transectes s'agafaven mides de l'exoesquelet dels individus localitzats així com del tipus d'hàbitat.

Encara que els resultats es troben en fase d'anàlisi, es poden avançar alguns com ara:

- En algunes de les estacions hi ha una davallada del nombre d'individus en el mes d'agost.

- A alguns indrets s'han trobat exemplars consumits per humans.
- A les zones dominades per l'alga invasora *Lophocladia lallemandii* hi ha menys abundància de bogamarins en comparació amb zones amb predomini de *Padina pavonica*.

Foto: José Ripoll.

Títol del projecte: Campanya de marcatge de Virots (*Puffinus mauretanicus*) amb GLS i PTT a sa Conillera-Bosc (Eivissa-Illes Balears)

En 2013 es continuaren les tasques de marcatge de virot (*Puffinus mauretanicus*) amb aparells de seguiment remot engegades fa dos anys, en el marc del projecte InterReg FAME i Life Indemares. Els treballs de camp es varen dur a terme a Illa des Bosc i sa Conillera, per un equip multidisciplinari d'experts de SEO/Birdlife, l'Institut Espanyol d'Oceanografia i CEBC-CNRS (Centre de Etudes Biologique de Chizé).

Concretament les tasques consistiren en:

- Recuperació dels exemplars marcats amb geolocalitzadors en 2012.
- Marcatge d'adults reproductors amb GPS, per conèixer els seus moviments en el període reproductor.
- Seguiment dels exemplars marcats l'any anterior.
- Recollida de mostres de plomes i sang.

No es disposa encara de l'informe de resultats.

Títol del projecte: Avaluació experimental de la viabilitat de transplantament de *Posidonia oceanica* al Grum de Sal.

IP: Jorge Terrados, Arnaldo Marín i Diego Ponce.

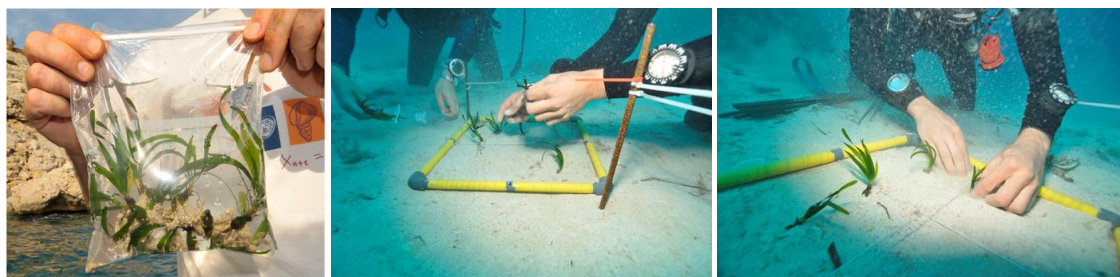
Organisme/ Centre investigador: IMEDEA i Universitat de Múrcia.

En 2013 un equip investigador engegà les tasques per avaluar la viabilitat de trasplantar *Posidonia oceanica* a l'entorn del Grum de Sal. Les plàntules de posidònia procedeixen del cultiu en aquari de llavors obtingudes a partir de fruits recollits a les platges d'Eivissa. Les plàntules es trasplantaren en bosses de material biodegradable i en grups de 25 plàntules en parcel·les de 50 x 50 cm.

El seguiment de la supervivència de les plàntules es farà mitjançant recompte directe i mesura de la superfície foliar.

Procés de cultiu de les llavors en aquari.

Trasllat de les plàntules i trasplantament en parcel·les.

Fotos: Diego Ponce.

3.4.4. Programa de Foment de la investigació.

Xarxa de Seguiment Ibèric del Litoral Marí

En 2010 es va donar autorització a la Fundació Mar per establir una estació de control en aigües de les Reserves per a dur a terme el seguiment, caracterització i control de l'estat dels fons a més de per fer el seguiment de l'evolució de l'alga invasora *Caulerpa racemosa*. Aquestes tasques es duen a terme des de llavors amb equips de voluntaris que fan immersions de control periòdiques.

Estudi d'ADN de les poblacions de sargantanes dels illots.

Un equip d'investigadors científics procedents d'Alemanya es desplaça als illots de les Reserves per a dur a terme una campanya, en el mes de maig, de recollida de dades morfomètriques i d'estudi de l'ADN d'algunes de les poblacions de les nostres sargantanes. Aquestes tasques s'inclouen en un projecte més ampli que es duu a terme amb totes les poblacions de Balears.

Fotos: Marteen Van den

Berg.

Recol·lecció de tàxons de flora per banc de Germoplasma.

Recollida de llavors de certs tàxons de flora presents als illots per a formar part del Banc de Germoplasma del Jardí Botànic de Sóller. Aquestes tasques, estaven emmarcades en el projecte "Ensuring the Survival of Mediterranean Islands Plants" on també participen els bancs de Germoplasma de les cinc illes majors del Mediterrani (Còrsega, Sardenya, Sicília, Creta i Xipre).

Després de veure l'estat de les comunitats vegetals des Vedrà, conseqüència de les pastures de les cabres, els responsables de les tasques decidiren no fer cap recol·lecció per trobar-se els endemismes i les plantes d'especial interès arraconades a zones inaccessibles.

Estudi fauna himenòptera

La biòloga Rocío García Calvo sol·licità autorització per a fer captures d'abelles i vespes als illots de les Reserves Naturals, per incloure els en la publicació que està fent el professor David Baldock d'himenòpters *aculeata* presents a Balears.

En 2013 només es va poder fer una sortida als illots per a dur a terme el treball de camp corresponent a l'estudi.

Tasques d'anellament d'aus marines

Aprofitant les feines de seguiment de virot de la SEO, els ornitòlegs d'aquest equip realitzaren tasques d'anellament de corbmarins i baldrigues, amb anelles metàl·liques i de lectura, a l'àmbit dels illots.

En 2013 s'anellaren a les Reserves un total de 13 corbmarins, quasi tots a l'illot de s'Espartar.

Fotos: Virginia Picorelli i David García.

Suport a l'enretirada de Glider

En el mes de desembre es va col·laborar amb el SOCIB (Sistema d'Observació i Predicció Costaner de les Illes Balears) per a retirar, en aigües de les illes Bledes, del vehicle autònom submarí Glider-GF-MR-0023. L'aparell havia estat agafant mostres CTD (salinitat, temperatura i fondària) i biogeoquímiques al canal d'Eivissa.

3.5.1. Reunió de l'Autoritat de Gestió.

En 2013 no es va reunir l'Autoritat de Gestió.

3.5.2. Reunió de la Junta Rectora.

En 2013 no es va reunir la Junta Rectora.

3.5.3. Tallers participatius Plans de Gestió.

En desembre de 2013 l'equip de gestió de les Reserves es va participar en la sessió informativa del Pla de Gestió Costa Oest d'Eivissa (PG-10).

3.6. Àrea de manteniment.

Foto: Virgínia Picorelli.

3.6.1. Programa de neteja i manteniment.

La brigada de manteniment adscrita als Espais Naturals realitza sortides periòdiques als illots de les Reserves Naturals per a dur a terme tasques de neteja, especialment a l'illa de sa Conillera. Es procedeix també a enretirar brutor de l'àmbit marí així com objectes perillosos per a la navegació (soques, plàstics, boies a la deriva, bidons o restes de xarxes, entre altres).

3.6.2. Programa de manteniment dels senyals.

La brigada de manteniment s'encarregà també del manteniment dels senyals de les Reserves: tant pel que fa a la reparació i conservació dels existents com a la instal·lació dels nous.

Dos dels senyals informatius varen haver de ser substituïts i, com els anteriors havien estat espanyats pels temporals, es posaren amb un sistema que permet enretirar-los i guardar-los durant l'hivern.

Cartell de sa Conillera i detall del nou sistema de subjecció. Fotos: Virgínia Picorelli.

3.6.3. Programa de Manteniment de vehicles.

Es disposa de tres vehicles tot-terreny assignats al personal de les Reserves, l'embarcació neumàtica "Es Vedrans" i el seu corresponent remolc.

La brigada de manteniment s'encarrega del manteniment bàsic dels cotxes, remolc i eines assignats a les reserves naturals des Vedrà, es

Vedranell i els illots de Ponent. Del manteniment de l'embarcació se n'encarrega el vigilant marí, amb grans coneixements de mecànica, amb el recolzament de la brigada.

3.7. Àrea de vigilància.

Foto: Virgínia Picorelli.

3.7.1. Programa de vigilància.

Durant les jornades de vigilància marina es fa un recorregut entorn els illots, s'informa els usuaris marítims i, cas de detectar cap incidència, s'actua en conseqüència. Entre les principals incidències enregistrades durant les tasques de vigilància del 2013 en destaquen:

- 13 casos de desembarcaments no autoritzats als illots.
- 4 incidències relacionades amb la pesca submarina.
- 1 cas de gent pescant bogamarins.
- 1 cas de pesca amb llencetes.
- Rescat d'un virot ferit del qual es van fer càrrec els Agents de Medi Ambient de l'illa.
- Alliberament d'una tortuga en aigües de les Reserves després d'haver-se recuperat al Centre de Recuperació de Fauna de Sant Antoni.
- 1 avís de xarxes de pesca professional enrocades a la zona de gorgònies.
- Trobada una barca auxiliar a la deriva.

Cal assenyalar que vigilant marí no disposa de capacitat sancionadora per la qual cosa, en moltes ocasions és acompanyat pels agents de Medi Ambient que el recolzen en les seves funcions. En concret, en aquest 2013, s'han fet **37 sortides conjuntes**, sobretot els caps de setmana quan més vigilància fa falta.

Fotos: Arxiu RRNN.

Un dels problemes més preocupants dels darrers estius és la presència a la zona de Reserves dels anomenats *Party Boats* que s'atraquen als illots amb la música molt elevada, la qual cosa produeix importants molèsties a les colònies d'aus marines nidificants. En relació amb aquest fet han sortit nombroses notícies en premsa i, fins i tot, el grup "Es Nou Partit d'Eivissa" va presentar a les nostres oficines una denúncia al respecte.

3.7.2. Col·laboracions en vigilància.

Col·laboren també en les tasques de vigilància altres cossos com els GEAS (Grup d'Activitats Subaquàtiques de la Guàrdia Civil), el SEPRONA i els Inspectors de Pesca del Consell Insular d'Eivissa. Destacar l'any passat una denúncia interposada per la Guàrdia Civil per la realització d'un concurs de pesca recreativa en aigües de les Reserves activitat prohibida per la nostra normativa.

Fotos: Helena Ribas i José V. Ripoll.

3.8. Àrea d'administració.

Foto: D. G. Espècies.

3.8.1. Programa de gestió administrativa.

En 2013, l'equip tècnic i directiu adscrit a les Reserves, va tramitar un total de 92 autoritzacions:

TIPUS EXPEDIENT	NOMBRE SOL·LICITUDS	FAVORABLE	DESFAVORABLE
Autoritzacions Àrea Ús públic	4	2	2
Autoritzacions Àrea Conservació	87	73	14
Autoritzacions Àrea socioeconòmica	1	1	0

Taula 5. Tipologia de les autoritzacions emeses en 2013.

Autoritzacions àrea de conservació:

La majoria de les autoritzacions d'aquesta àrea es corresponen en sol·licituds per a la pràctica de la pesca submarina en aigües de les Reserves. La resta d'autoritzacions d'aquest apartat es corresponen a tasques d'investigació i seguiment.

Autoritzacions àrea de desenvolupament socioeconòmic:

En 2013 tan sols es va tramitar una autorització per a la recollida d'espart a l'illot de s'Espartar.

Autoritzacions ús públic:

Les autoritzacions emmarcades en l'àrea d'ús públic es corresponen en les sol·licituds de visites als illots (denegades atenent el que marca la nostra normativa) i permisos de fotografia.

3.8.2. Programa de Formació.

En 2013 es participà en les següents activitats formatives:

- Febrer de 2013: la tècnica assistí a la jornada tècnica sobre el Virots, organitzada pel Servei d'Espècies del Govern Balear, a Mallorca.
- Novembre de 2013: assistència de part de l'equip (educadores ambientals, tècnica i directora) a les Jornades de Medi Ambient realitzades a Eivissa. En aquestes jornades es varen fer ponències i presentacions de pòsters de diferents estudis duts a terme per investigadors els darrers anys a les Reserves.

- Desembre de 2013: la directora assistí a un curs sobre Turisme Biològic a Mallorca.
- Desembre 2013: curs treball en equip organitzat per l'IBANAT a Mallorca. Hi assistiren les dues educadores ambientals.

3.8.3. Programa de documentació.

A les oficines de les Reserves Naturals es disposa d'una petita biblioteca amb documentació diversa sobre biodiversitat, espais naturals protegits, legislació, patrimoni, etc. què és de gran utilitat per a les tasques de gestió i també es consultada puntualment per investigadors i estudiants.

Per qüestions pressupostàries enguany no s'ha adquirit nou material però s'ha pogut augmentar el fons documental amb les aportacions rebudes de: GOB, en Nathan Dappen, Fundación Promoción Turística de Ibiza, Diputació de Girona, Generalitat Valenciana, Institut Menorquí d'Estudis, Direcció General de Pesca de la Generalitat de Catalunya.

3.9. Àrea d'avaluació.

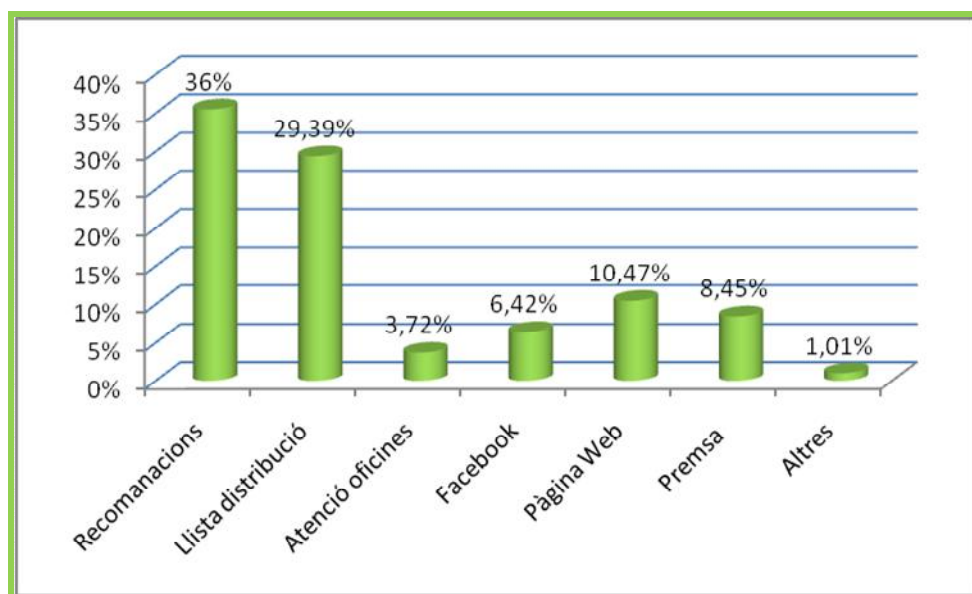

Foto: Vicent Coll.

3.9.1. Programa d'avaluació activitats ús públic.

En les diferents activitats dirigides al públic general els participants omplien una fitxa d'avaluació on es recullen les seves impressions. Aquesta informació s'ha traslladat a una base de dades i el seu anàlisi ens permet avaluar les activitats que s'organitzen des de les Reserves així com la feina de part de l'equip de gestió. Entre els principals resultats de l'any 2013, de 317 enquestes analitzades, destacar:

- Valoració mitja de l'atenció rebuda durant la inscripció = 7,89..
- Valoració mitja de la feina de l'educadora = 9.
- Valoració mitja de l'activitat = 8,88.
- A més de participants de totes les illes, hem comptat amb públic procedent de Catalunya, Comunitat Valenciana i Alemanya.
- Pel que fa a com van conèixer l'activitat:

Gràfic 4. Vies per les quals els usuaris han conegut l'activitat

- Com a activitats que proposen els usuaris hi ha algunes tan curioses com fer taller de fotografia nocturna a sa Conillera, tallers per aprendre a fer sofrit pagès, pa i salsa de Nadal, jornades de submarinisme guiades, etc.